

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1900

XXIX. évfolyam 131. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 »
Negyedévre — — — — 6 »
Egy hóra — — — — 2 »
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Péntek, június 8.

Ausztria.

Nagybecskerek, június 8.

Az osztrák égboltozaton mi jót sem mutatnak a csillagok és a jelek, vihart és rémségesen kritikus napokat jeleznek azok. Tompa nyomás van a levegőben, mely aggasztólag nehezedik a keblekre s akadályozza a lélegzést; valami szokatlant, rendkívülit látnak közeledni és csak nehezen nyugosznak bele az elkerülhetlenbe, melyet céda gondatlansággal Ausztria népei maguk idéztek elő. Pacak konok s nem politikus magaviselete, melyet az ifju csehek e vezére a királylyal szemben a magyar várakban tanusított, nem volt ugyan az események szülőke, de bizonynyal sieltette azokat. Erre mutat Koerber osztrák miniszterelnöknek eddig meg nem cáfolt nyilatkozata, melyet egy hírlapiró előtt tett s melyet legjobb forrásból, ámbár más alakban, már hetekkel ezelőtt közöltünk: egy utolsó békitési kísérlet után Ausztriában a nyiltan be nem vallott és nem épen szigorú abszoluzizmust fog kelleni behozni, mert a parlamentarizmussal nem lehet többé előremenni és mert a legszentebb állami érdekeket nem szabad tovább is kitenni a veszélyeztetésnek.

Es valóban csak csodálni lehet ama körök hosszú türelmét, melyek Ausztria sorsát irányítják, hogy még mindig reménylik Ausztria parlamenti gépezetének működését s még mindig nem akarnak meggyőződni e gépezet végleges munkaképtelenségéről. Az osztrák kormány, akár milyen nevet viselt, évek óta csak a csehek, vagy a németek obstrukciója közt való választás előtt állt. Abban a pillanatban, melyben a németek az osztrák parlamentben feladták az obstrukciót, hozzáfogtak a csehek és ma, midőn a csehek obstruálnak, a németek minden

pillanatban készek tőlük átvenni az obstrukciót, ha arra kerül a sor. A differenciák kiegyenlítésére, elsimitására e percben gondolni sem lehet és azt a közei jövőben is aligha lehet megvalósítani, mert a cseh népet annyira belelovalták, hogy vezetőik nem találják meg a kiutat, sem többé visszafelé nem mehetnek.

Tehát csak annak megfontolása van még hátra, hogy az abszoluzizmusnak melyik formáját válaszzák, hogy aztán azzal vezessék Ausztria ügyeit. Lényegében már alighanem eldőlt a kocka. A dolgok ily állása mellett Széll Kálmán miniszterelnök államférfiúi előre látása két szeres súlylyal esik a mérlegbe, a ki Magyarország egész belpolitikáját s valamennyi közgazdasági érdekét, különösen a gazdasági kiegyezést idejekorán ki-kapcsolta az osztrák lohuwobohuból. Széll Kálmán bizonyos mértékben előrelátta, hogy az ellentéteket az osztrák államkonglomerátum uralkodó nemzetiségei közt nem lehet kiegyenlíteni és hogy Magyarország gazdasági érdekei nem maradhatnak az Ausztriában dühöngő nemzeti háború véletlenségeitől való függésben.

Magyarországra nézve semmi esetre sem lesz érdek nélkül, ha az osztrák nemzeti viszonyok válságosabbak lesznek, mint a miénk, de lényeges befolyással nem lehetnek a magyar érdekekre. Nem tekintünk érzéketlen nyugalommal a dolgok vége elé, de nem is aggódunk, hanem vértelve vagyunk minden ellen, ami jön.

Ez Széll Kálmán politikájának a hervadhatlan érdeme.

Új közigazgatási bíró. Legközelebb betöltésre kerül egy tagsági hely a közigazgatási bíróságnál. Ez állásra a minisztertanács Dessewffy Marcel kir. táblai bírót terjesztette fel kinevezésre ö Felsége elé.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. sz.) mindennap reggeli 5 1/2 órától délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére csak kedden és pénteken délután 5 óráig. A kádfürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad; zuhanyfürdő egész nap.

Június 9. A polg. és felső keresk. iskola júnialisa.
Június 14. Sakkestély.
Június 14. Kerékpárverseny Nagybecskereken.
Június 17. Csikódíjazás Nagybecskereken.
Június 24. A T. h. é. v. közgyűlése.

Június 8.

Szent István birodalmában, a merre csak magyarok élnek, ünnepi hozsannák szárnyain száll ma égne a fohász a szentegyházakban, hogy a királyok királya oltalmazza, védje a mi fel-séges urunkat, kinek gondolata összeforrt a mi gondolatunkkal, kinek szíve együtt ver a mi szívrünkkel s ki Budavárának ósmohu falai között Mátyás király emlékét elevenítette fel.

Megnyílnak e napon mindenütt a templomok ajtai és ünnepi köntösben vonul be mindenki azokba. Nem kell ehhez semmi rendezés, nem kell ehhez semmi meghívás. Az első érzés indítja meg az embereket és szíve hívását követi mindenki.

Nemcsak a hatóságok és testületek fejei mennek el a templomba, hanem az egész nagyközönség. S a verőfényes nyári nap leszörja sugarait a zászlóerdőre, meglöbögatja a szellő, az egyházban pedig buzgó imák szállanak égne a böles atyáért.

Nagybecskerek városa a szokásos hazafiúi kegyelettel ülte meg a mai napot, melyet ünneppé avatott az alattvalói loyaltás.

Szokott kegyelettel ülte meg ma a közs. népiskola a koronázás évfordulóját és az azzal kapcsolatban elrendelt milléniumi emlékünnepelet. Reggel 1/28 órakor istentisztelet volt a róm. kath. plébánia-templomban, melyet Wagner Nándor

A „TORONTÁL“ tárcája.

Esti levél egy esti levélről.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

Jól esik annak, ki kötelességtudásból még eddig el nem ernyedett lélekkel, de nem mindég sikerrel és sokszor a nem szerencsés kézzel tolja már jó régen a közügynek Magyarországon talán inkább mint másutt nyikorgó és néha a kerékvágásból kikökenő szekerét, ha azt tapasztalja, hogy oly kérdésben foglal állást egy országos nevű nagy tudású író, a mely kérdésben való állásfoglalásáért őt annak idején a fővárosban megjelenő talán összes lapok, ha nem is kinyomolták, de legalább egy megréfnálni való bácsinak tartották.

Hogy a t. olvasó ne legyen sokáig az írást kétségben, ki írta ama bizonyos „Esti levelet“, a melyre utalni óhajtok, ezennel fölkérem a „Torontál“ tisztelt szerkesztőségét, hogy a „Pesti Hírlap“ f. é. május hó 20 án megjelent számában foglalt „Esti levelet“ szövege szerint közölni sziveskedjék.

Esti levél.

— Leo Heinze. —

Hetek óta egy levelet rejtegetek az asztal fiában. Asszonykéz írta. S így végződik: «Engedje meg, kérem tekintetességéd, hogy úgy tiszteljem, mintha nem is volnék én.»

Ez a levél a mélységből való kiáltás. Megrendítő volna akkor is, ha egy lélek az ő elveszett üdvösségét siratná benne. De borzadalmas így, mikor az a boldogtalan teremés nem is panasolja fel erkölcsi nyomorúságát, csak az ellen tiltakozik, hogy a világ előtt tisztességben, becsületben élő magyar polgárok égbe kiáltó uszorát üzennek az ő sárban keresett filléréivel...

Azt hiszem, a sokat szenvedett embereknek közös tulajdonsága, hogy szeretnek csupa halasztásból élni. Elodáznak mindent, ami fáj; ha lehet napokra, ha másképp nem lehet, legalább órákra. Így halogattam én a fájdalmas kötelességet, melyet reám az a levél rótt. Most itt a kényszerítő alkalom, a lex Heinze világszerte hullámokat verő dolga. Nem szabad tovább halgatom. El kell mondanom, mi van abban a levélben.

Az, amit mindenki tud. Magyarországnak egy példátlan szegénye. Az, hogy a vidéki vendégfogadók szárai között talán nincsen tíz sem, amelyben ne laknék állandóan a prostitúció. És pedig nem a hatóság és a gazda elől bujva. A hatóság ellenőrzést gyakorol, a gazda meg szedi a pénzt, a becsülenséggel szerzett sok pénzt.

Hogy e fogadóba — mert nincsen más fogadó — kénytelenek beszállani serdülő gyermekekkel a tisztcsaládok, ha nem akarnak a szabad ég alatt tanyázni; azzal nem törődik a hatóság. Megengedi, rendszerbe osztja, védi és őrizi azt az állapotot, a policia és a hygiene eszközeivel.

A vendégfogadók urak pedig havi 100 vagy 200 forintokat fizetnek maguknak lakásért és ellátásért ama boldogtalan teremésekkel; sokkal többet, mint a lupanarok gazdái. A lupanar gazdája legalább megvetett ember még a mai világban is. Lappangva él, nem követeli magának a becsületlen kenyérkeresők jogait, neve nincs. Az ocsmány-ságból még ugyabban pénzelő «szállodatulajdonos» ur azonban tisztcs, nagytekintetű polgár. Hatféle enők. Virilista. Város disze, esze és szónoka. Zászlóapa, mivelhogy felesége ő nagysága zászlóanyja. Kongresszusokon megjelenezett és ujságba kinyomtatott férfiú. Szóval bokos érdemű hazánkfi.

A szennyben vergődő rabszolgáló pedig felkiált a mélységből: «Azt kérem, hogy az a köztisztelendő elnök ur csak száz percentet nyerjen az én gyalázatos kenyérkeresetemen, ne hatszázat!» És elront egy csomó számot, feltárja az «üzlet» részleteit, melyeket a világ sarában sokat gázolt, őszülő ember is iszonyodva olvas: «Hát van ilyesmi is? S miért nem tud róla a tizezer kötetnyi literatúra?»

L'homme est un animal abominable. Mer annak te emtetett. S az a másik érzés, melyet ugyancsak a természet oltott belénk, hiába küzd ellene, akár evangéliomban szól meg, akár ujság lapján. Minden erkölcsihirdetés meddő, valámig az ember érkeivel születik a világra és benne lappanganak őstőnei. De a társadalomnak mégis van egy nagy ereje és joga megbélyegezni és kiverni a nyomorultakat, akik eredendő bűnből pénzelnék, mivelhogy ez a pénzszerzésnek legkevesebb munkával járó, leggyorsabb és legbiztosabb módja.

Az én nagybecskült barátomat, Kenedi Gézá, erkölcsprédikálónak csufóják, amért hadat visel a pénzszerzés e módja ellen. Hallottam ezt még jóra való emberek szájából is. Akik olyan igaz liberálisok, hogy mindenkifőlött valónak itélik a sajtó és a sokszorozó ipar szabadságát; tehát az optikus, az antiquarius hátra pénzeltet a diákgyermeknek eladott érdekes fényképekből, könyvekből. Kenedi Géza nem erkölcsöt, hanem becsületet hirdet, ha ugyan nem egy a kettő. Szerinte, szerintünk, gazember, aki ilyen módon gyarapodik vagyonban, ergo tisztességben. Ez ocsmány alakok homlokára kell izzóbb bélyegyet nyomunk, mint a minő a középkor vasa volt. Ez a magyar lex Heinze. Écrlin!

Az itt közölt „Esti levél“ után, — talán meg méltóztatik engedni, — hogy a hotelekben és fürdőházakban, de mitöbb már a kávéházak egyénmelyikében, meg kurta és kurtább korcsmákban megfészelt prostitúció intézményeit végképen el kellene törölni.

Hogy a szállások saját családbelieik erkölcsi fölfogását és fejlődését miképpen vélik tisztán megtartani, azt ők végezzék el magukkal, valamint azt is, hogy mily mértékben tarthatnak jogos igényt arra, hogy üzletük jövedelmező legyen, de hogy közérköloségi szempontból megengedhető-e az, hogy az idegenbe kerülő családapa övével megszálljon egy a nyilvános bordélytól nem is nagyon különböző házba, az már olyan dolog, a melylyel a közhatalóságnak komolyan és a helyzetten javítóan kellene foglalkozni. Szeret-

A hivatalos melléklet 124 számával.

hitoktató szolgálattal. Mire után az iskola csinosan feldisznított udvarára vonult az ifjuság, hol a tanügyi hatóság képviselőjében megjelent Sziklay P. Gyula kir. s. tanfelügyelő, több iskolaszéki tag és számos vendég. Az ünnepélyt az iskolaszék elnöke dr. Plechl Szilárd nyitotta meg lendületes beszéddel. Az ünnepi beszédet Baaden Károly igazgató tartotta, ki lelkes szavakban méltatta az ünnepély jelentőségét és a történet kiváló eseményeinek ecsetelése által hazaszeregette és a király iránti hűségre oktatta a tanulókat. Az ünnepély többi része közölt sorrend szerint folyt le. A tanulók mind szép hangsúlyal és ifju hévvel mondták el költeményeiket, közben pedig az ifjusági énekkar adott elő hazafias dalokat kellő precizitással. A minden ízében sikerült ünnepélyt az iskolaszéki elnök záró beszéde fejezte be, melynek hatása alatt ezer ifju torok lelkesen éljenezte a királyt és a hazát.

A római katolikus plébánia-templomban délelőtt 10 órakor volt ünnepélyes isteni tisztelet, melyet Szabó Ferenc apátplébános celebrált fényes segédlettel. Az isteni tiszteleten részt vettek az összes polgári és katonai hatóságok, egyletek, testületek, a főgimnáziumi és felsőkereskedelmi iskolák tanuló ifjusága, tanári kara, azonkívül nagyszámu közönség, mely egészen betöltötte a templomot. A ünnepség fényét nagyban emelte Nocker János egyházi karnagy és Messinger Karolina kisasszony szép éneke, nemkülömben Berán szamosújvári karnagy hegedűjátéka, a ki Mascagni Intermezzóját játszotta el művészi tökéletességgel.

O Felsége koronáztatása évfordulója alkalmából ma reggel 7 órakor az izr. templomban volt az első ünnepélyes istentisztelet, a melyen a 21. zoltár elnéklése után magas szárnyalásu szent beszédet mondott dr. Klein Mór főrabbi, felhasználván ez alkalomból kiinduló pontul ama bübajos keleti mondát, mely szerint Adámot, kit, egy pénteki napon születvén, midőn estalkonyatkor a napot leáldozni látta, aggály és félelem szállotta meg, hogy a sötétségnek most már vége se lesz. Erre a teremő azt a mentő gondolatot röpitette a bánkódó ember agyába, hogy két követ üssön egymáshoz, a melyből szikra pattant ki, mely bevilágította a környezetét. 1849-ben is a magyar nemzetre — hosszú időre éjjeli sötétség állott be, azt hittük, hogy az éjjelnek vége se lesz, de Istennek ör-

jük mi hangoztatni, hogy a nyugateurópai és általános civilizációba óhajunk beilleszkedni és nem kevés van köztünk olyan, a ki azt hiszi, hogy ebben már nyakig benne is ül, — de kívánjanak csak tőlünk olyat, a mi megszokott házi, mondjuk léha, fölfogásunkba vagy változtatást nem tűrő kényelmünkbe ütközzék, akkor előhozakodunk gunyunk, néha talán haragos ellentállásunk egész szertárával. Pedig a szállók, kávéházak, meg kurta korcsmákon túl még igen helyén volna az, ha a fürdőházak csak pusztán és merően köztisztasági és igen sok esetben gyógyítási intézetek, nem pedig leplezetlen bordélyok volnának, a melyekben, mint az idézett „Esti levél“ nagyon találóan mondja, az emberileg lehetséges sülyedség legalsó fokán sanylődők kénytelenek, nem kenyéradójukkal, hanem rab-szolgatartó gazdájukkal keresményükben nem is megosztzkodni, hanem ezen keresményrészt előre meghatározott összegben garantálni. Es a hatóság, a melynek oly sok ezerre menő törvényparagrafus, üdvös tartalmu és szép hangzásu miniszteri, meg szabályrendeletet, ha nem is szóról-szóra, de tartalmilag kell tudni, a mely az embereket a rossz elkövetésében megakadályozza, sokszor öntudatosan egyenesen megengedi, sokszor megtűri, hogy az emberhussal való üzérkedés lefolytatódjék ott, hol a családi élet és az utazó, vagy fürdőközönség erkölcsi tisztasága veszélyeztetik az elébök táruuló látvány által.

Lehet, hogy a most leáldozó évszázad egyszerűsége leáldozása is lesz az utolsó néhány évtizedben nyakunkba helyezkedett megromlott erkölcsi fölfogásnak, de, hogy ez a nagy többség öntudatos akarata és kitartó munkássága nélkül bekövetkezzék, azt nem lehet elvárni. A kik a közérkölcsök javulását akarják, szövetkezzenek és munkálkodjanak, nehogy az erkölcselenség és szemérmelenség még nagyobb diadalokat arasson.

ködő jóvoltából az önkény és alkotmányosság kemény köveinek egymásra csapásából szikra pattant ki, mely Szent István koronáját régi fényében mutatta a bámuló világnak s ez ősi korona aztán egy milliók által áldott főre szállott, melyért e mai napon hazafiasan dobogó, királyhűségben hevülő szivből forró imádságot rebeg ajkunk. — Délelőtt 10 órakor a tanulók számára volt istentisztelet a zsinagógában.

— Személyi hir. Rónay Jenő főispán és dr. Dellimanics Lajos alispán hivatalos utjokról visszaérkeztek Nagybecskerekre.

— Felfüggesztett bñjt. Péter és Pál napja az idén péntekre esik s erre való tekintettel Dessewffy Sándor megyéspüspök felfüggesztette a bñjtöt, a mely azonban az előző napon kötelező.

— Szerb egyházi körökből. Temesvárról írják: A g. kel. szerb konzisztórium tegnapi ülésén megerősítették Novikovics János nagyikindai plébánosnak, temesvári esperessé történt megválasztását. Az új esperes nemsokára elfoglalja állását.

— Uj karnagy. A mai isteni tisztelet után ismét egy új aspiráns lépett a róm. kath. egyházközség elé Berán N. szamosújvári karnagy személyében, ki ugy kitünő orgona és hegedűjátékával, mint kellemes énekével megnyerte a hallgatóság tetszését. A hitközségi képviselőtestület vasárnap tart közgyűlést, a melyen betöltik a karnagyi állást.

— Elhalasztott ünnepély. „Az Iskolagyermek-barát“ kerti ünnepélyét, a melynek június 10 én kellett volna lefolytania, a rendező bizottság, tekintettel arra, hogy nyáron a közönségnek ugyis számos szórakozásra van kilátása, öszire halasztotta.

— Medárd. A gazdaember rettegett utolsó fagyos szentje köszönt ma reánk, a ki nagy bajt szokott okozni, ha megharagszik. A paraszt regula szerint ugyanis, ha ma esik az eső, negyven napig lesz részünk az égi áldásból, a melyből kijutott eddig is fagygyal vegyest. A gazdák ideiglenes megnyugtására megemlítjük, hogy lapunk zártáig Medárd napja igen szép és derült maradt.

— Tornavizsga. A nagybecskereki főgimnázium négy alsó osztálya tegnap tartotta meg nagyszámu érdeklődő közönség jelenlétében a tornaversenyt, melynek szép eredménye Edelman Ottó tornatanár buzgalmaról és fáradozásáról tesz tanuságot.

— Jótékony alapítvány. Pavlicsek József nagyikindai építész 2000 koronás alapítványt tett, melynek kamataiból önhibájukon kívül munkaképtelenné vált és elszegényedett iparosok, avagy azok özvegyei és árvái fognak segélyeztetni.

— Vizsgák Muzslyán. Tegnap délelőtt ment végbe Felső-Muzslyán a fiu és leányiskola I. és II. osztályának évváró vizsgálata, valamint az óvodai vizsgálat. A muzslyai iskolagondnokság képviselőjében Sók Ignác plébános és Reitter Oszkár rendőrkapitány voltak jelen. A gyermekek feleletei értelmesek és egyáltalában teljesen kielégítőek voltak, ami Grunisz Sándorné, Hochwarter Károlyné és Szegfü Lajos tanító érdeme.

— Torontáiak az államfogházban. Mint szegedi levelezőnk írja, az igazságügyminiszter most utalta be gróf Harnoncourt Felix écskai nagybirtokost és Feyman Gyula pancsovai lapszerkesztőt az államfogházba. Feyman tudvalevőleg tavaly támadó cikket közölt lapjában az écskai grófról, a kivel ezért pisztolypárbajt vívott.

— Öngyilkos csendőr. Nagykomlósról jelentik, hogy Szabó Miklós, az ottani örs egyik csendőre szolgálati fegyverével agyonlötötte magát. Öngyilkosságának oka, egy nagyikindai újság szerint, az ellene folyamatban volt vizsgálati való félelem, mivel egy fiut állítólag nyomorékká vert. Tuka Sándor szegedi százados hadbíró Nagy-Komlóra utazott, hogy az öngyilkossági esetről jegyzőkönyvet vegyen föl és a vizsgálatot megéjtse.

— Az anyakönyvi hivatalból. A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legujabban a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Ilijin Nesztor, gk. földmives és Kovácski Ilona, gk. — Lévy István, rk. földmives és Babos Viktória, rk. — Groszmann Zsigmond, rk. földbirtokos és Bauer Gizella, ev. ref. — Bukov Gábor, gk. földmives és Rátics Zsófia, gk. — Vaszilev János, rk. ács és Baló Erzsébet, rk. — Kindlein Vendel, rk. napszámos és Schneider Zsuzsanna, rk. — Sztankov Péter, rk. ács és Pollinger Karolin, rk. — Gallér János, rk. jegyzői írnök és Stref Anna, rk. — Schmidt Sándor, rk. vasesztergályos és Szottrell Mária, rk. — Reller Miklós, rk. kereskedő és Szottrel Jozefa, rk.

Születések: Bartha Máttyás, rk. földmives, fia. — Pollinger István, rk. földmives, leánya. — Misity Izsák, gk. napszámos, fia. — Mutz Iván, gk. földmives fia. — Milin Dusán, gk. napszámos, fia. — Becker Antal, rk. napszámos, fia. — Csiba Ferenc, rk. napszámos, leánya. — Kunzt Károly, rk. napszámos, fia. — Bibák András, ág. ev. napszámos, leánya. — Rablov Milos gk. vincellér, fia. — Slavin Erzsébet, rk. cseléd, leánya. — Tajty András rk. napszámos, fia. — Spiller János, rk. mézeskalácsos, leánya. — Erdélyan Milos, gk. napszámos, fia. — Riff Péter Adám, rk. kovács, fia. — Krausz Emil, rk. kárpos, leánya. — Babinszky János, ág. ev. megyei hivatalszóló, leánya. — Todity Bódog, gk. borbély, leánya. — Friedmann Mária, izr. szeszfőző, leánya.

Meghalt: Engeldinger Jakab, rk. 36 éves, kovácsmester, tüdővész. — Lieber Lőrinc, rk. 43 éves, szabó, tüdővész. — Szremsev Sebők, gk. 22 éves, honvéd, agyrázkódás. — Boros Rozália, rk. 33 éves, napszámosné, tüdővész. — Mándics Iván, gk. 4 éves, borbély fia, torokgyík. — Futacsev Csedomir, gk. 6 éves, napszámos fia, agykérlob. — Liptai Antal, r. k. 57 éves, napszámos, agyhártyalob. — Kozlovicski Milán, g. k. 21 napos, földmives fia, görcsök. — Szabó Erzsébet, r. k. 8 hónapos, földmives leánya, bélhurut. — Radovancev Szmilja, g. k. 2 hónapos, földmives leánya, életgyöngé. — Juhász Pál, r. k. 3 hónapos, téglaverő fia, görcsök. — Sári József, rk. 67 éves, földmives, tüdővész. — Mosorinszki Milos, g. k. 62 éves, csész, lövés. — Bojancev Bozsána, gk. 24 éves, napszámosné, tüdővész. — Halász György, ág. ev. 40 éves, napszámos, tüdővész. — Plener Ferenc, r. k. 38 éves, idült veselob. — Mártonffy Sarolta, g. k. 3 hónapos, dijnok leánya, tüdőlob. — Ivánov Mileva, g. k. 14 éves, földmives leánya, agykérlob. — Szávin Mária, g. k. 17 éves, földmives leánya, tüdővész. — Rauscher Mihály, r. k. 71 éves, magánzó, tüdőgyulladás. — id. Hegedüs János, ev. ref. 69 éves, nyugtanító, agyvérőmleny.

Rege a gyermeki szeretetről.

— A „Torontái“ eredeti tudósítása. —

Nagybecskerek, június 8.

Szomorú asszony járt ma a redakcióban s bánatos regét mondott rólad oh gyermeki szeretet, minden szeretetek legnemesebbike. Sirt a jó asszony, meghatott bennünket is ez a könnyezés, mert egy anya fájdalma nyilatkozott meg előttünk abban a végtelen keserűségben, a hogy csak az anyai sziv érezhet, mikor megtagadja a saját vére, szive a szivéből, teste a testéből.

Ugy történt a dolog, hogy Baló Erzsébet nem nagyon huzott haza a szülői házhoz; sokkal jobban érezte magát Hári Mártonnál, a ki nagybátyja volt neki, lévén Erzsébet anyja és Háriné Mullár leányok. Háriéknak volt egy kis házuk s ugy látszik ez vakította el a leányt, a ki egyébként nem volt több 15 esztendősnél.

De az a tizenöt esztendő sem tudta megtanítani rá, hogy mi is az a szülői szeretet, mert ha összetalálkozott néha az anyjával, rálötötte a nyelvét és ugy viselkedett vele szemben, mint rossz utcai gyerekek szoktak, mikor valami ügyefogyottat csufolnak.

Fájt ez nagyon a jó anyának, de beletörődött, mert hát nem érti jobban az a gyerek; csak olykor könnyezett el rajta, mikor látta, hogy az otthon levők milyen jók, engedelmesek, szófogadók. Ebbe az egybe oitott be csupán a természet valami kőszívét, a mi nem akar meglágyulni az édes anyá láttára sem.

Közben aztán kérője akadt a kis lánynak, egy derék, becsületes legény. A szülőket nem értesítették a lány szerencséséről, helyettük Háriék mentek el az anyakönyvi hivatalba, a hol bejelentették, hogy ők a szülők. Ott neki fogtak már a házassági engedély kérvényezésének is, mert hát a szülői beleegyezésen kívül hozzájárulása volt az igazságügyminiszternek is a frigyhez, lévén a lány csak 15 éves.

Baló Andrásék azonban neszét vették a dolognak s „bementek az igazságukat jelenteni.“ Nem akartak ők gátat vetni lányuk boldogsága elé, a szülői sziv naiv számítása nyilatkozott itt csupán meg; hátha visszatérítik magukhoz a lány szivét, ha nem adják meg másképpen a beleegyezésüket a házassághoz, mint ennek a szeretetnek az arán.

Baló Erzsébet fogadta is a szeretetet. Kibékült látszólag a szüleivel, megígért minden

jót, szóval megváltozott — egészen addig, míg megkapta a bel-egyezséket. Azután a régi lett újra, a csunya, nyelvöltető, szülőket keserítő rossz leány.

— Drága gyermekem, miért tagadod meg édes szülődet.

— A kutyáé, de nem az enyém, fakadt ki a köszívűség Baló Erzsébetből.

D az a jó szív, a mely mindent megbocsát, megtartott egy utolsó reménykedést. Esküvő előtt el fog menni gyónni s mielőtt ezt megtenné, ki kell engesztelnie valamennyi haragosát, a kiket megbántott valamikor. Hátha eljön hozzá is! Oh milyen szívesen bocsátja meg neki százezernyi szörnyű vétékét, csak hallja az ajakáról azt a mindent kiengesztelő szót:

— Édes jó anyám!

De nem tette meg. Utközben találkoztak az uton. Hogy megdobbant az anyai szív, hiszen annyi volt benne a reménykedés! S a lány, aki ment bünbánatot tartani, nevetett ott is az anyán, aki fájdalmas vergődésében azt hitte, hogy elborul vele a világ és sötétség lesz mindenből, ami fény, ragyogás, ha már történhetik ilyesmi a világon.

Aztán elment az esküvőjére is. Meghuzódott egy oszlop árnyékába s bánatosan nézte, mennyi pünkösdi rózsza között lépdél az ő legszebb rózsaszála, saját nevelése.

Nem nézett rá a lány ott sem. A sok teher alatt pedig még mindig nem tudott megszokadni az anyai szív. Odaállt a templom ajtajába a koldusaszonyok közé s mikor jött kifelé a nászmenet, elébe ment eltévelyedett magzatának, megáldotta ezer jó szóval, szerető beszéddel, azt kívánva neki, hogy áldja meg a jó Isten jó, becsületes gyermekekkel, a kik bánjanak különben vele, mint ő bánt az édes anyjával

. Itt adjuk az írást a jó asszony panaszáról. Szomorú rege ez arról a bűvös szeretetről, a mit szülői szeretetnek kellene nevezni.

TÖRVÉNYSZÉK.

§. Első esküdtzéki tárgyalások Pancsován. Pancsovai levelezők írja, hogy ott nagy érdeklődés mellett folyt le a két első esküdtzéki tárgyalás. Magát a bűnpör anyagát az képezte, hogy Miklejevics Döme, egy 18 éves iláncsai suhanc, még február havában összezőrdült tánc közben Putnik Spasiuval, a kit a vita hevében szíven szurt. Vádolva volt Jovanov Vászta is, mert állítólag lefogta Putnik kezét, hogy Miklejevics annál biztosabban végezhesen vele. A tárgyalást Vozáry János elnök vezette, szavazóbirák voltak Pavlovics Abraham és Solmáry Adolf, jegyző Bartha Kálmán, közzvádló dr. Milassin Kálmán, védők dr. Karattur Arthur és dr. Scsitinszky Adolf. Az esküdtzék a következőképpen alakult meg: Rendes esküdttek Jovanovics Tima, dr. Mikleja György, Csalló István, Frint Ferdinánd, Szesler József, Czégény András, Haiser Károly, Tarkó Ferenc, Poznán Pánta, Kecskeméti Gyula, dr. Marjanovics Pál. Pótesküdt Farkas Imre. A tanúk kihallgatása és a kérdőpontok megállapítása után dr. Milassin Kálmán kir. ügyész nagyszabású beszédben üdvözölte az esküdtteket, majd érdekesen fejtegette az esküdtzéki intézmény áldását. Dr. Karattur Arthur (Miklejevics védője) s utána dr. Scsitinszky hasonló dicsérő szellemben emlékeznek meg az új intézményről. Az esküdttek ezután hétnél több szavazattal bűnösnek mondták ki Miklejevicsét a halált okozó súlyos testi sértés büntetésében és ezért a törvényszék vádlottat 3 évi fegyházra ítélte Jovanov Vászát felmentették.

A második tárgyalás anyaga a következő: Greccics Lázár esentai lakos úgy elverte Petrov Miklóst, hogy a szerencsétlen ember rövid idő múlva meghalt a nagybecskereki kórházban, a hova súlyos sérülésével szállították. A verekezésre az adott okot, hogy Petrov viszonyt folytatott Greccics nővérével s gyöngédségének úgy adott kifejezést, hogy több ízben meg is verte. A leány panaszkodott ezért bátyjának és kérte, hogy ótalmazza meg. Greccics meg is ótalmazta, de a verekedő szerető belepustult ebbe az ótalmába. A törvényszék kihall-

gatta dr. Fialowski Béla és dr. Magyar Károly törvényszéki orvosokat is, mint a kik megvizsgálták Petrovot Nagybecskereken. Az esküdték verdiktje: „nem bűnös“ volt s így a törvényszék felmentette Greccicsét.

§. Parasztfurfang. Gilezán Traila román-écskai földmivest még 1897. október 23-án elítélte a nagybecskereki kir. törvényszék súlyos testi sértés büntetéseért szabadságvesztésre és a sértett számára fizetendő 529 frt kártérítés fizetésére. Az ítélet jogerős lévén, Gilezán leülte a reáért fogházbüntetést. A fizetés alól azonban úgy akart szabadulni, hogy ingatlanait színtelt adásvételi szerződéssel nejeire iratta át s így tényleg a kártérítési összeg nem volt rajta behajtható. A btkv. 386. §-ában ütköző és a 387. §. szerint minősülő család vétségével vádolva került a furfangos oláh paraszt a nagybecskereki törvényszék elé, ahol 9 hónapi börtönrre és 40 korona pénzbüntetésre ítélték. Ügyész megnyugodott az ítéletben, vádlott felebbezett.

KÖZGAZDASÁG.

Ingtalanok forgalma.

Nagybecskerek város területén f. évi június 1-től június 8-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltozások történtek:

Fritz Jánosné szül. Supurov Katalin 90 ö. ház helyét megvette Tóth Andrásné Emília 240 koronáért.

Petrovics Gája 1927. öi. sz. házát megvette Petrovics Pája 1000 koronáért.

Tabacska Milosné Czana, Halasz Draga, Szarosev Katicza és k. Radivojevics Zórka és Krisztina 2258. öi. sz. házát megvette Kolesz a István és Anna 760 koronáért.

Czveits Zórka 960. öi. sz. házát megvette Czveits Illia.

Flattinger Müller Katalin 1453 öi. sz. házát megvette Hoffmann Mihály és Hilda 1000 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyezték a Nagybecskereken, 1900. évi június hó 8-án megtartott hetivásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	6.90 korona
kétszeres	"	6.40 "
rozs	"	6.50 "
árpa	"	5.00 "
zab	"	5.60 "
kukorica	"	5.50 "
széna I.	"	2.80 "
" II.	"	2.50 "
szalma I.	"	1.50 "
" II.	"	1.00 "
burgonya	"	3.50 "
marhahús I. 1 kilogr.	"	0.96 "
" II.	"	0.88 "
zsir	"	1.12 "

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

A főrendiház ülése június 8-án.

Budapest, június 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A főrendiház mai ülésében az elhunyt főrendiházi tagok töltsége után Ambrózy István báró interpellációt intézett Darányi földmivelésügyi miniszterhez a szőlőjtványok beszerzése körül való visszaélések tárgyában.

Határozatképtelen bizottság.

Budapest, június 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az összeférhetlenségi bizottság mára kintüztött ülése, épp úgy mint a tegnapi, határozatképtelenség miatt f. hó 13-ára halasztott.

Uj rector magnificus.

Budapest, június 8. (A „Torontál“ ered. táv.) A tud. egyetem rektorválasztó ülésén dr. Rapaics Rajmundot választották meg a jövő 1900—1901-iki tanév rektorrá. Az új rektor a theologiai fakultáson professzor.

Zavargások Kinában.

Budapest, június 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londonból sürgönyzik: Kinában nincs szó a hatalmak közös politikai akciójáról. A pekingi követek és a tiensini konzulok főzösen tanácskoznak az idegen alattvalók vagyonának biztosításáról. Az orosz csapatoknak Kinába való bevonulásáról szóló hírek nem adnak hitelt.

Antiszemita zavargások.

Budapest, június 8. (A „Torontál“ ered. távirata.) Konitz-ban tegnap este zsidóellenes tüntetések voltak. Egy a zsinagóghoz tartozó szin kigyulladt. A tüz jelentékeny kárt okozott. A rend éjjel után egy óraker helyreállítatott.

A háboru ujra kezdődik.

Budapest, június 8. (A „Torontál“ ered. táv.) Londonból jelentik: Egy angol újságíró Machadorpban a vasuti kocsiban beszélgetést folytatott Krügerrel és Reitz miniszterrel. Krüger azt mondotta, hogy Pretoria megszállása még nem jelenti a háboru végét. Az ellenség behatolt ugyan Transzváiba, de korántsem foglalta el. Krüger egyáltalában nem szándékozik hollandi hadihajóra menekülni. Az országot nem hagyja el. A harc csak most kezdődik el igazán. Reitz hozzátette: A guerilla-harc óriási területre fog kiterjedni.

Határidő üzlet.

Budapest, június 8. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) Kielégítő kínálat mellett, a malmok tartózkodó magatartása következtében a kereslet gyöngye volt. Árak szilárdak. Fölmondattott 4000 mm. buza, 3000 mm. tengeri. Kötetett:

Buza októberre	7.91—7.92
Rozs	6.98—6.99
Zab	5.09—5.10
Tengeri júliusra	5.68—5.69
" októberre	4.90—4.91
Repece	13.—13.10

Hirdetések.

Torontálvármegye alispánja.

25.271. sz. 1900.

543—3.1

Szállítási hirdetmény.

Az alább megnevezett vármegyei kórházaknál az 1900—1901. évi teli évadra biztosítandó fűtő- és tüzelőanyag szükségleteinek beszerzésére pályázat hirdettetik és pedig házhoz szállítva:

A központi „József“-kórházhoz:

1100 métermázsza pirszén,
400 „ darabos kőszén,
268 köbméter kemény bükfá hasáb.

A nagyikindai kórházhoz:

3 vagon kőszén és
3 „ kemény tüzi fa.

A zombolyai „Erzsébet“-kórházhoz:

5 vagon kőszén és
5 „ kemény tüzi fa.

A módosi kórházhoz:

100 métermázsza pirszén és
60 köbméter kemény tüzi fa.

A törökkanizsai kórházhoz:

200 métermázsza porosz kőszén,
40 köbméter kemény tüzi fa.

Felhivatnak mindazok, akik az anyagok szállítására vállalkoznak, hogy egy korona bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat folyó 1900. évi július hó 15-éig Torontálvármegye alispáni hivatalához annyival inkább benyujtsák, mert később beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Nagybecskereken, 1900. évi június hó 7-én.

Alispán távol:

Botka,
főjegyző.

naponta házhoz küldve.

Bővebbet a gőzfürdőben. 548—2.1

5744. szám 1900.

536-3.3

Pályázati hirdetés.

A Zsombolya községnél megüresedett községi jegyzői irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket igazoló szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi június hó 27. napjáig betérjessék, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

A megválasztandó irnok évi fizetése 1000 korona és 240 korona lakbér.

Kelt Zsombolyán, 1900. évi június 1-én.

Fóris József,
főszolgabíró.

Torontálmegye perjámosi járás főszolgabírája.

2157. szám 1900.

539/a 1.1

Pályázati hirdetés.

Lemondás folytán megüresedett és 600 korona évi fizetéssel rendszeresített Uj-Sent Péter községi irnoki állásra pályázatot hirdetek. Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni akarják, hogy folyamodványukat folyó évi június hó 27-ig hozzám adják be.

Perjámos, 1900. június 6.

Gyertyánffy s. k.,
főszolgabíró.

A nagybecskereki városi rendőrkapitányi hivatal.

204. B. szám 1900.

541-1.1

Idézés bűnügyben.

Hamis tanúzás büntetvével gyanúsított Augur Aurél, 28 éves, volt módosi bírósági tolmács, a B. P. 470 §-ában meghatározott következmények terhe mellett felhivatik, hogy jelen idézés utolsó közzétételétől számított egy hónap alatt a fentírt hivatalnál kihallgatása végett jelentkezék, vagy tartózkodási helyét jelentse be.

Nagybecskereken, 1900. év június 5-én.

Jankovics György,
rendőrkapitány,
nyomozó hatósági tag.

Csöszteleki hitelszövetkezet, mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja.

Meghívó.

Az 1898:XXII. t.c. alapján alakult Országos központi hitelszövetkezet kötelékébe tartozó „Csöszteleki községi hitelszövetkezet”, mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja, 1900. évi június hó 24-én délután 3 órakor a helybeli községi népiszkola IV. o. tantermében

rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 35. §-a értelmében meghívotnak.

Napirend:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. A kisorsolt 3 igazgatósági tag helyére 3 új tag megválasztása.
6. A felügyelő-bizottság megválasztása.
7. Netáni indítványok.

1899. évi december hó 31-én a tagok száma 287, üzletrészeinek száma pedig 504 volt, az év folyamán kilépett 4 tag 24 üzletrészszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető.

Kelt Csöszteleken, 1900. június hó 6-án.

540-1.1

Az igazgatóság.

6090. ki. szám 1900.

546-1.1

349. b. v. sz. 1900.

539 1.1

Árlejtési hirdetés.

Nagybecskerek város tanácsa közhírré teszi, hogy a városi rendőrlégénység, kézbesítők és hivatalosok részére 1901, 1902 és 1903 évi nyári idényekre szükséges ruhaneműek szállításának biztosítása céljából 1900. évi június hó 25-én délelőtt 9 órakor a városházi II. tanácsnoki irodában árlejtés fog tartatni, melyhez árlejtési szándékozók meghívotnak.

Zárt ajánlatok 1 korona értékű bélyeggel és az ajánlat 10%-nak megfelelő bánatpénzzel ellátva a fent megjelölt irodában az árlejtést megelőző napnak délelőtti 11 órájáig beadhatók és ugyanott a szállítandó ruhaneműek feletti kimutatás és árlejtési feltételek betekintheők.

Nagybecskereken, 1900. évi június hó 5-én.

Dr. Grandjean József,
polgármester.

Ilánca község előjárósága.

1744. kig. szám 1900.

542-3.1

Hirdetés.

Ilánca községben következő két ló van gazdátlan, u: m:

I. Egy 13 éves, sötét pej paripa ló, két hátsó lába kesely, hámtöréses hasán folt, értéke 30 korona.

II. Egy 13 éves, sötét pej kanca ló, két hátsó lába kesely, értéke 30 korona.

Mi azon megjegyzéssel tétetik közzé, hogy az igazolt tulajdonos azokat itten ez évi június hó 30-ig átveheti, mert ellenkezőleg azok Ilánca községhezánál 1900. évi július hó 1-ő napján d. e. 10 órakor nyilvános árverésen eladni fognak.

Kelt Iláncsán, 1900. május 28

Mijatov,
jegyző.

Bogojev,
h. bír.

3057. tlkvi szám 1900.

538-1.1

Árverési hirdetés és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak Relyin Lázsa és Relyin Aca nagybecskereki lakosok végrehajtást szenvedők elleni 280 frt tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. trvszék területében levő Nagybecskerek község 1066. sz. tjkvben 1886., 1887. hrsz. a felvett 1127. ö. i. sz. ház 270 □-öl beltelekkel 669 kor., 8199. hrsz. a. felvett 500 □-öl szőlő 118 kor. kikiáltási árban 1900. évi június hó 22-ik (huszonkettedik) napjának d. e. 10 órájkor ezen kir. törvényszék telekkönyvi hatóságánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitiizott birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 66 korona 99 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.c. 42 §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. ig. min. rendelet 3. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. c. 170-ik § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék irattárában s a városi tanácsnál megtekinthetők.

Kelt a nagybecskereki kir. törvényszék telekkönyvi hatóságánál, 1900. évi március hó 28-án.

Dr. Selymessy,
kir. tvszéki bír.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírói végrehajtó ezennel közhírré teszem, hogy a nagybecskereki kir. törvényszék 4304/1899. sz. végzése következtében dr. Annau Ernő nagybecskereki ügyvéd által képviselt „Nagybecskereki Népbank Részvénytársaság” javára Kindl Ferenc és Kindl Ilona volt nagybecskereki, jelenleg nagyenyedi lakosok ellen 400 kor. s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás foganatosítása alkalmával lefoglalt és 1252 koronára becsült különféle szobabútorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a módosi kir. bíróság 1900. V. 353. számú végzése folytán a helyszínen, vagyis Szerb-Bóka községében leendő eszközzésére határidőül 1900. évi június hó 13-ik napjának d. e. 8¹/₂ óráját kitiizom azzal, hogy az érintett ingóságok készpénz fizetés mellett becsáron alul is el fognak adatni.

Módoson, 1900. évi május hó 28-ik napján.

Kiss Olivér Sándor,
kir. bírósági végrehajtó.

Meghívás.

Az 1898: XXIII. t.c. alapján megalkult Országos központi hitelszövetkezet kötelékébe tartozó Molllyfalvai hitelszövetkezet, mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja, 1900. évi június hó 29-én délután 3 órakor az iskola épületben

rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 35. §-a értelmében meghívotnak.

Napirend:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Felügyelő-bizottság 2 tagjának választása.
6. Netaláni indítványok.

1899. évi december hó 31-én a tagok száma 168, üzletrészeinek száma 406 volt; az év folyamán belépett 4 tag 5 üzletrészszel, kilépett 1 tag 2 üzletrészszel.

A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető.

Kelt Molllyfalván, 1900. évi június hó 6-án.

547-1.1

Az igazgatóság.

!!Figyelembe!!

A Foncière
Pesti biztosító intézet
(alapított 1864-ben)

elfogad minden néven nevezendő baleset-biztosításokat legcoulásabb feltételek és legolcsóbb díjtételek mellett; p. o. egy ügyvéd, bankár, kereskedő stb. 10.000 korona halálesetért 6 korona és 10.000 korona rokkantsági összeg után évente összesen 13 kor. 50 fillért fizet, többéves biztosításnál megfelelő engedmény nyújtatik.

Felvilágosítások és nyomtatványok készsége, díjmentesen az igazgatóság irodai helyiségeiben Budapest, V., Sas utca 10., valamint az intézet összes képviselőinél kaphatók.

Nagybecskereken a főügynökségnél:

Schlesinger és Engelsmann főügynökök.

Hegedüs M. titkár. 545-2.1